

Suzbijanje korupcije Tema 1:

Ograničavanje korupcije utvrđivanjem porijekla imovine

(primjenom čl. 88 i 89 Zakona o porezu na dohodak od strane Porezne uprave)

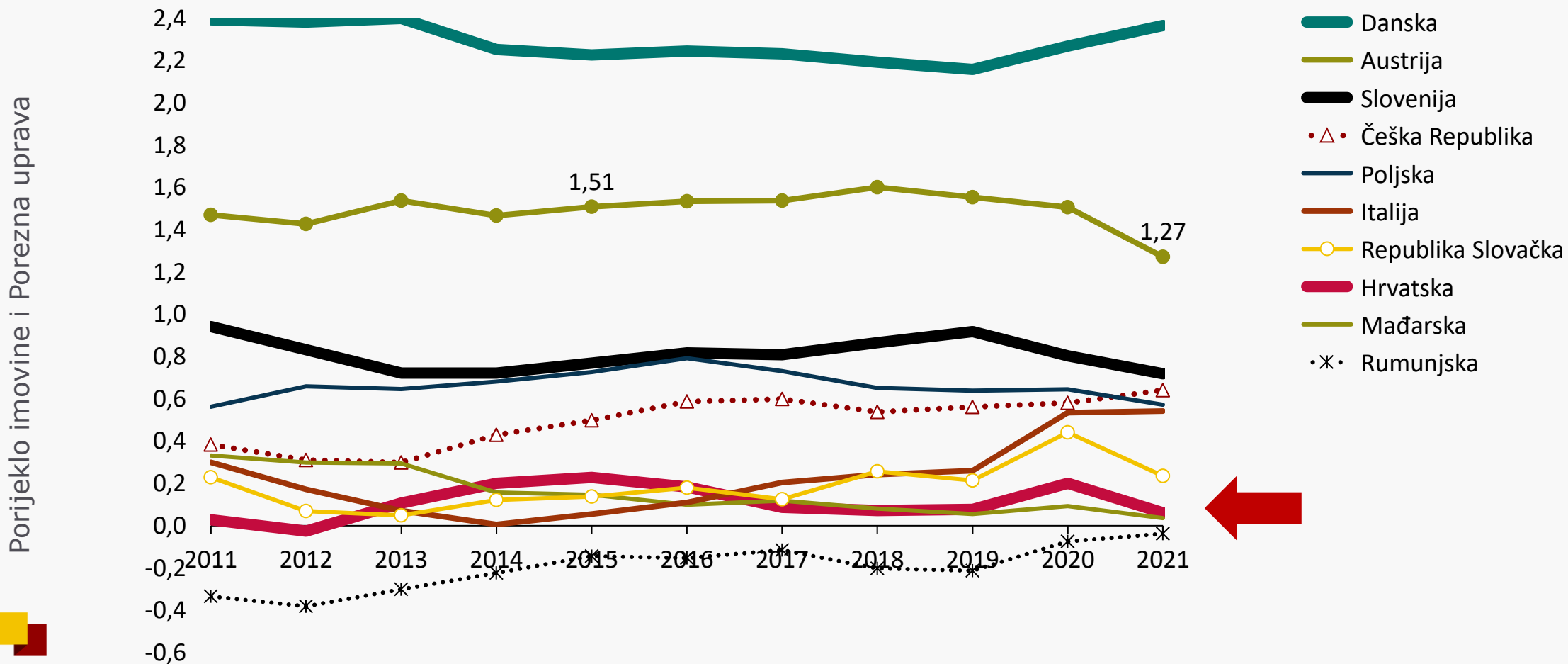
8. prosinca 2022.

Sadržaj

- **Uvodne riječi:**
 - g. Damir Vandelić, Predsjednik Udruge ZRIN:
„O percepciji korupcije naspram drugih i procjeni gubitaka uslijed korupcije ”
 - gđa. dr.sc. Davorka Budimir, predsjednica Transparency International Hrvatska:
„Prevenција korupcije između percepcije i stvarnosti“
 - g. Aco Momčilović, član Nadzornog odbora Udruge Glas Poduzetnika:
„Pogled poduzetnika na probleme korupcije i borba sa sistemskim varijablama“
- **2 SWOTa:**
 - „Točkasti pristup” vs. „velika slika”
 - „preventiva” vs. „kurativa (akcija/reakcija)
- **Nadzor porijekla imovine kao „kurativa”**
- **Uloga Porezne uprave u nadzoru porijekla imovine**
- **Legislativa i praksa**
- **Zastupnička pitanja u Hrvatskom saboru**
- **Zaključak i prijedlozi ZRIN-a.**

Kontrola korupcije (procjena)

Odražava percepciju u kojoj se mjeri javna vlast ostvaruje radi privatne koristi, uključujući i sitne te krupne oblike korupcije, kao i „preuzimanje“ države od strane elite i privatnih interesa.

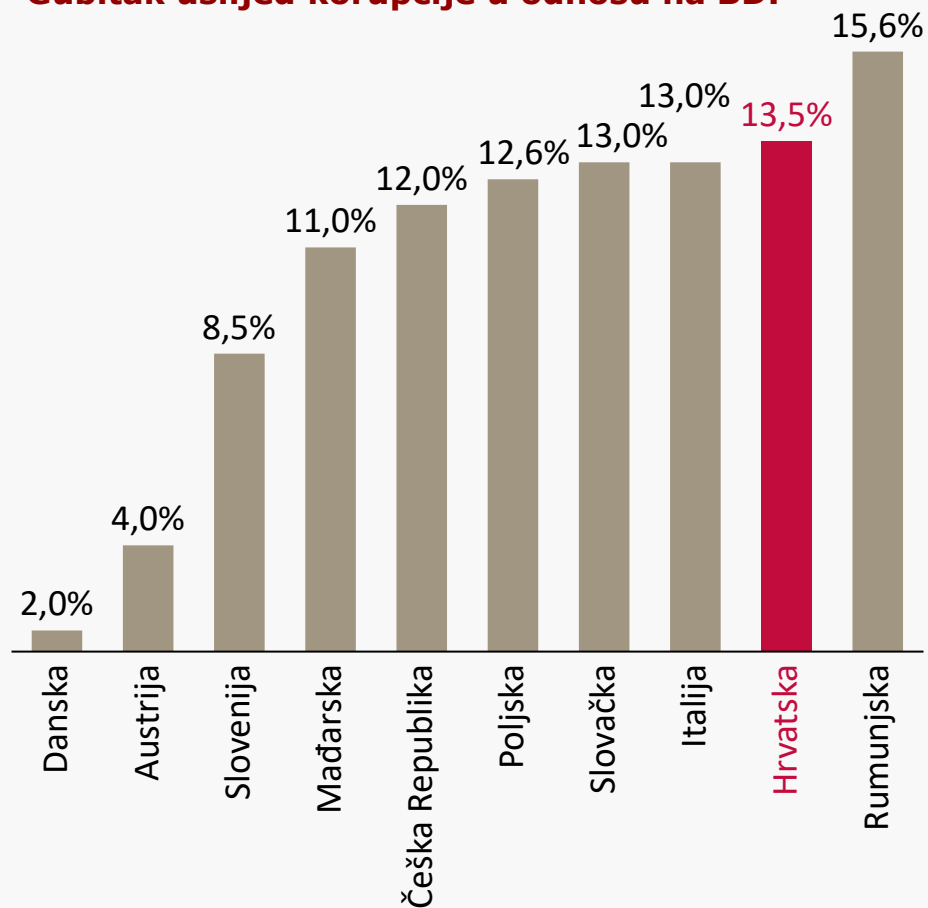

Kontrola korupcije (procjena)

THE COSTS OF CORRUPTION ACROSS THE EU, CPI Index, scenario 1
European Parliamentary Research Service, ožujak 2016

Gubitak uslijed korupcije u odnosu na BDP

Porijeklo imovine i Porezna uprava

Zaključak studije:

„Statistički je značajna zavisnost

- korupcije
- vladavine prava i
- organiziranog kriminala.”

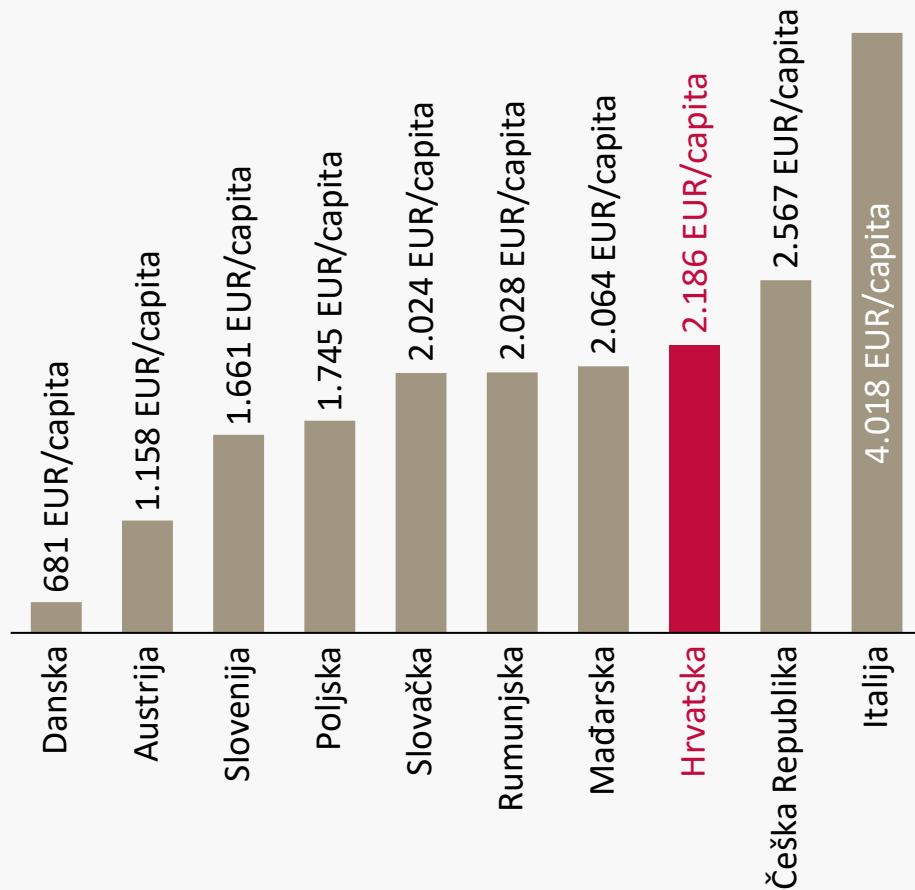
Cilj treba biti da u kratkom roku sustignemo Sloveniju i smanjimo gubitak uslijed korupcije za 40 posto čime oslobađamo oko 24 milijarde kuna godišnje!

Tada plaće državnih službenika, pruge, podzemna željeznica u Gradu Zagrebu ne bi bile problem.

Kontrola korupcije (procjena)

THE COSTS OF CORRUPTION ACROSS THE EU, CPI Index, scenario 1
 European Parliamentary Research Service, ožujak 2016

Gubitak uslijed korupcije po stanovniku

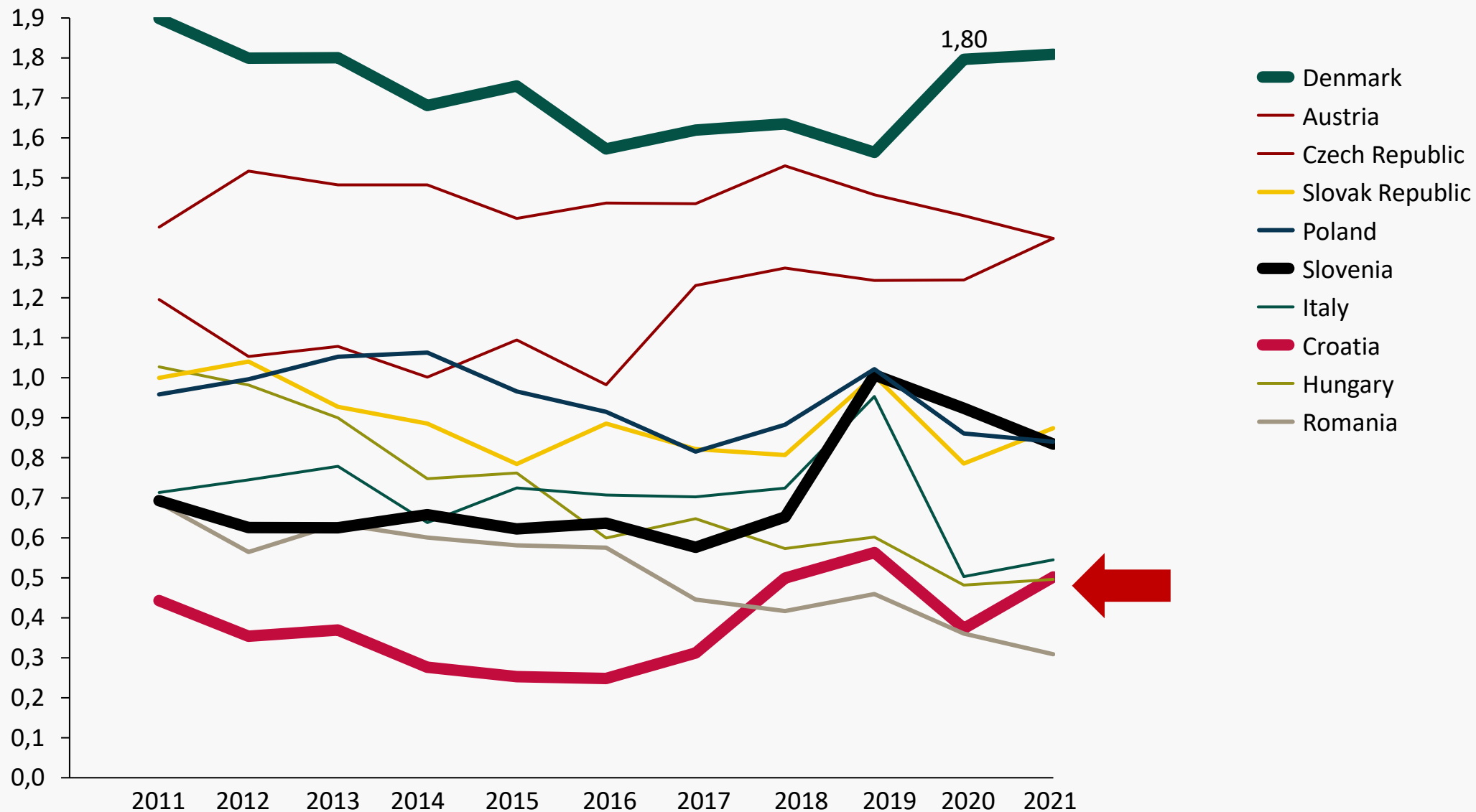

U zadnjih 10 godina, kumulativni gubitak kroz korupciju je oko 55.000 EUR ili oko 410.000 kn po prosječnoj obitelji u Hrvatskoj.

Regulatorna kvaliteta

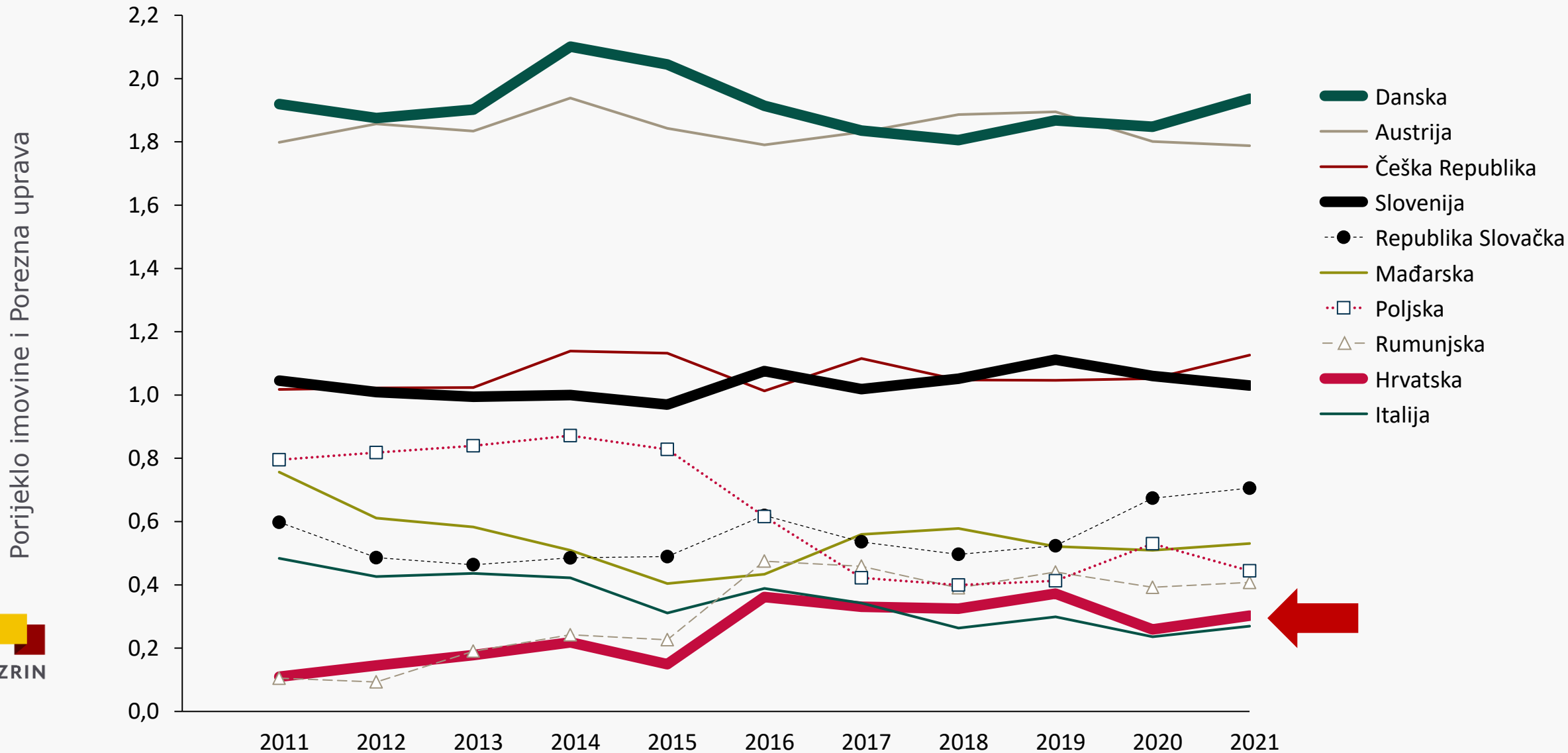
Odražava percepciju sposobnosti vlade da formuliра i provodi zdrave politike i propise koji dopuštaju i promiču razvoj privatnog sektora.

Porijeklo imovine i Porezna uprava

Vladavina prava

Odražava percepciju u kojoj mjeri postoji povjerenje i poštuju se pravila društva, posebno kvaliteta izvršenja ugovora, imovinskih prava, policije i sudova, kao i vjerojatnosti kriminala i nasilja.

SWOT 1: „Točkasti pristup“ vs. „velika slika“

	Točkasti pristup	Velika slika
Snaga	Brza i izvjesna provedba	Obuhvat
Slabost	Pojedinačno rješavanje	Sporost, lako odbijanje
Prilika	Demonstracija potencijala promjena	Cjelovito rješavanje
Prijetnja	Ograničeni krajnji učinak	Odustajanje zbog nerješavanja

Zaključak: ova dva pristupa su KOMPLEMENTARNA, nisu KONKURENTSKA!

Nisu legitimna odbijanja: „Pojedinačna mjera je loša zbog nesustavnog rješavanja!“
niti „Sustavno rješenje se neće nikad realizirati!“

SWOT 2: „preventiva“ vs. „kurativa (akcija/reakcija)

	Preventiva (proaktivno)	Kurativa (reaktivno)
Snaga	Brza i izvjesna provedba	Lakše otkrivanje
Slabost	Teško otkrivanje	Tek umanjenje štete
Prilika	Nema potrebe za represijom	Opća prevencija
Prijetnja	Silan trošak nadzora	Tko nadzire nadzornike?

Zaključak: ova dva pristupa su KOMPLEMENTARNA, nisu KONKURENTSKA!

Nisu legitimna odbijanja: „Kurativna mjera je loša zbog zakašnjelog rješavanja!“ niti „Preventivno rješenje je teško realizirati zbog kapilarne korupcije!“

„Točkasto i kurativno“: Porijeklo imovine i Porezna uprava

ŠTO: Zakon o porezu na dohodak obvezuje Poreznu upravu obavljati nadzor stečene imovine i izvora sredstava

ZAŠTO: **ograničavanje sive ekonomije i korupcije** →

TKO: Porezna uprava preuzima svoju zakonsku obvezu

GDJE: Za cijeli teritorij RH, za sve obveznike Zakona

KAKO: nadzor se generira automatski zbog nesklada između stečene imovine i izvora sredstava za stjecanje

KADA: kontinuirano cijele godine, na dnevnoj bazi automatski

KOLIKO: trošak aplikacije je beznačajan u odnosu na učinak, ulazni podaci postoje u najvećoj mjeri.

Svrha, zašto je ovo važno?

- Korupcija i siva ekonomija bujaju (i) zbog toga jer nema dovoljno kontrole kod stjecanja imovine
- Učinci bolje kontrole porijekla imovine:
 - Odvrćanje od korupcije i drugih kaznenih djela koja su usmjerena na stjecanje protupravne imovinske koristi
 - Manje iseljavanja uzrokovano „koruptivnom frustracijom“
 - Povećanje poreznih i drugih prihoda proračuna na svim razinama
 - Poboljšanje imidža Hrvatske zbog ograničavanja pranja novca.

Zakonska osnova – „Zakon o porezu na dohodak“ (a ne novi zakon!)

- **Članak 88:** „(1) Radi pravilnog utvrđivanja obveze poreza na dohodak i drugih poreza, Porezna uprava je dužna tijekom poreznog razdoblja uspoređivati podatke o fizičkim osobama kojima raspolaže ...
- (2) Usporedbu podataka iz stavka 1. ovoga članka Porezna uprava provodi na temelju svih podataka o ostvarenom dohotku ..., ostvarenih primitaka ..., a i drugih neoporezivih primitka i tražbina te podataka o nabavljenoj nepokretnoj, pokretnoj i drugoj imovini te drugim izdacima ...”
- **Članak 89:** „Ako usporedba podataka iz stavaka 1. i 2. ovoga članka pokazuje znatna odstupanja između uobičajenih primitaka poreznih obveznika i nastalih izdataka za nabavljenu imovinu i utrošena sredstva za potrošnju, Porezna uprava će kroz postupak provjere pozvati poreznog obveznika ...”
- (10) Ministar financija je pravilnikom trebao propisati što se smatra znatnim odstupanjima iz stavka 3. ovoga članka, što se nigdje ne može pronaći, ali:
 - ... je Vlada 26.11.2020. ukinula ovu obvezu uz obrazloženje da je to regulirano Općim poreznim zakonom (vidi [OVDJE](#)), a što u istomu nije moguće pronaći!
 - Slijedno tome imamo nesukladnost Zakona o Porezu na dohodak i Općeg poreznog zakona, jer je u ZoPD ostao uglavak o „znatnom odstupanju”, koje nije definirano, pa može biti osnova za arbitrarno postupanje i gubitak spora zbog žalbe.

Zakonska osnova – „Pravilnik o porezu na dohodak” Čl. 94

- (1) Porezna uprava dužna je prema odredbama članka 88. i 89. Zakona tijekom poreznog razdoblja prikupljati podatke o oporezivim i neoporezivim primicima fizičkih osoba (obveznika poreza na dohodak) i uspoređivati ih s podacima o nabavljenoj osobnoj imovini i drugim izdacima tih osoba te obavljati sve druge potrebne radnje...
- (3) Evidencija o osobnoj imovini poreznih obveznika i drugih fizičkih osoba sadrži podatke o imovini tih osoba u tuzemstvu i u inozemstvu, a osobito:
 1. o zemljištima (građevinskim i poljoprivrednim) s podacima o broju, pojedinačnoj površini, lokaciji i vremenu nabave
 2. o građevinama s podacima o broju, pojedinačnoj površini, lokaciji, namjeni i vremenu nabave odnosno izgradnje
 3. o vozilima s podacima o vrsti, broju i vremenu nabave
 4. o plovilima s podacima o vrsti, broju i vremenu nabave
 5. o zrakoplovima s podacima o vrsti, broju i vremenu nabave
 6. o iznosu gotovine u domaćoj i stranoj valuti iznad 100.000,00 kuna
 7. o stanju novčanih sredstava na osobnim računima ili štednim knjižicama ...

Zakonska osnova – „Zakon o porezu na dohodak” – kaznene odredbe

- Drugi dohodak po osnovi razlike vrijednosti imovine i visine sredstava kojima je stečena (članci 76-78)
- Članak 76: „(1) Drugim dohotkom smatra se primitak utvrđen kao razlika između vrijednosti stečene imovine i značajnih izdataka učinjenih osobito za luksuz, zabavu i razonodu s jedne strane (dalje u tekstu: stečena imovina) i dokazane visine sredstava za njezino stjecanje i stjecanje tih izdataka s druge strane.”
- Članak 78: „(1) Porez na dohodak od drugog dohotka iz članka 76. ovoga Zakona obračunava Porezna uprava po stopi od 30%.
 - (2) Obračunani porez na dohodak iz stavka 1. uvećava se za 100%.”
- Dakle, porez na razliku imovina - dohodak je 60 %!
- I ovdje je porezno zanimljiv slučaj Dane Škugora: ako mu je g. Goran Husić darovao 400.000.000 kn, trebao je to prijaviti kao dar i platiti porez od 4 % ili 16 milijuna kuna (Zakon o porezu na nasljedstvo i darove). Budući da to očito nije prijavljeno kao dar, isto se smatra drugim dohotkom i oporezuje po stopi od 60 % ili 240.000.000 kn!

Praksa u radu Porezne uprave

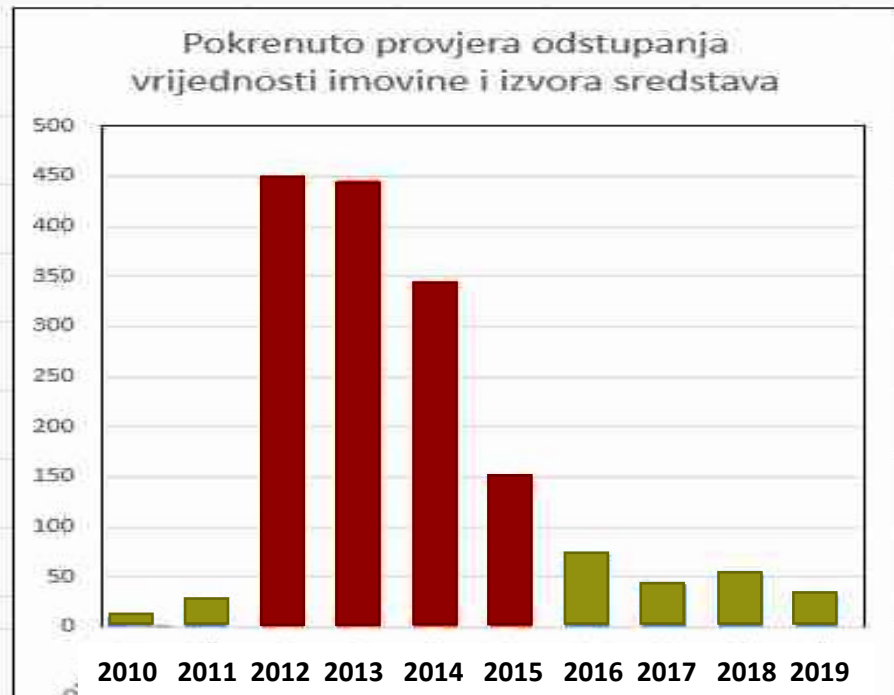
- „Novi list” (sij. 2019): <http://www.novilist.hr/Vijesti/Hrvatska/Porezna-uprava-je-u-devet-godina-utvrdila-nepoznat-izvor-imovine-kod-970-gradana.-Sto-im-se-dogodilo>
 - Zaključak: 100 „pozitivnih” postupaka godišnje, iako je kupljeno/izgrađeno na tisuće privatnih kuća
- Odgovor ministra Z. Marića zastupniku G. Aleksiću, Sabor 27.11.2019, video [OVDJE](#).
 - Zaključak: u 2018. godini pokrenuto 36 postupaka, iako je u 2018. nabavljeno 6.000 luksuznih automobila
- Na osobni račun Dane Škugora (iz afere INA-plin) doznačavane su stotine doznaka većih od 100.000 kn
 - Zaključak: Porezna uprava ne vodi evidenciju u skladu s Pravilnikom o porezu na dohodak Čl. 94, st 3, t. 6 („iznosi gotovine veći od 100.000 kn”).
- Intervju predsjednika DSV-a suca Darka Milkovića, 7.9.2022. vezano uz korupciju sutkinje Maje Šupe, video [OVDJE](#).
 - Zaključak: imovinske kartice su besmislene, sve podatke ima Porezna uprava (kao u Njemačkoj).

Zastupničko pitanje i odgovor

- Na zastupničko pitanje o ovoj temi (vidi [OVDJE](#)) zastupnici Snježani Sabolek je Ministarstvo financija dalo odgovor o pokrenutim provjerama grafički prikazan ovako:

Porijeklo imovine i Porezna uprava

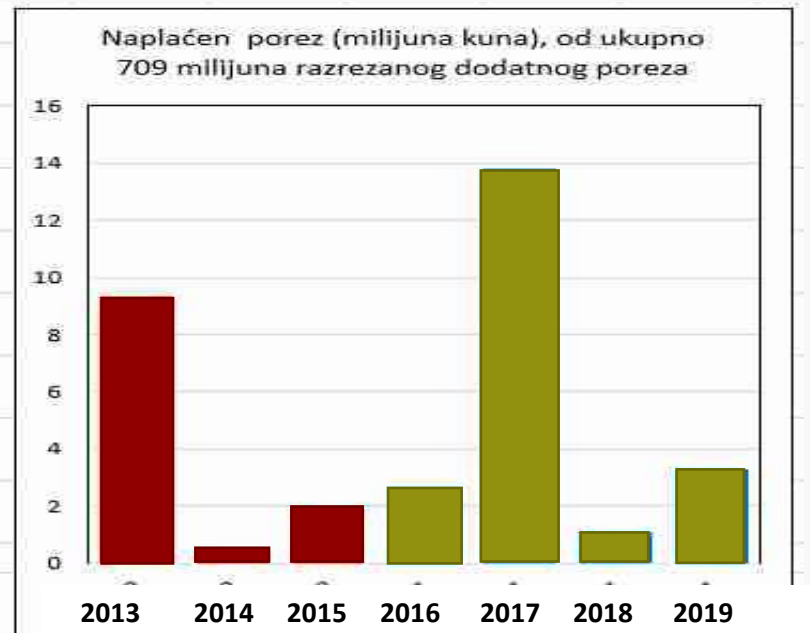

- Broj provjera i u crvenim stupcima je premalen, a u plavima beznačajan!
- Dodatno, takva drastična razlika po godinama govori u prilog nesustavnog rada PU.

Zastupničko pitanje i odgovor

- Na zastupničko pitanje o ovoj temi (vidi [OVDJE](#)) zastupnici Snježani Sabolek je Ministarstvo financija dalo odgovor o naplaćenom dodatnom porezu grafički prikazan ovako:

Porijeklo imovine i Porezna uprava

- U svakom slučaju, čak i kod daleko premalog broja provjera je kod razrezanog dodatnog poreza (> 700 milijuna kn) naplaćeni iznos poreza beznačajan (ispod 10 %!)
- (Uzeti u obzir pomak u naplati zbog sporog pravosuđa u žalbenom postupku)

Nekonzistencija odgovora na zastupnička pitanja

- Na zastupnička pitanja o ovoj temi zastupnicama Snježani Sabolek i Vesni Vučemilović (vidi [OVDJE](#)) su premijer Plenković i Ministarstvo financija dali odgovore grafički prikazane ovako:

Godina izvršnosti	Plenković travanj 2020.	Marić ožujak 2022.
2017	13,80	13,00
2018	1,10	2,5
2019	3,30	5,40

- Iz tablice je razvidno, da za isto pitanje („naplaćeni porez”), iako se podaci ne mogu naknadno mijenjati za zadanu godinu, dužnosnici daju različite informacije, što ukazuje na potrebu konzistentnijeg izvješćivanja.

Aktualne realizirane aktivnosti ZRINa

- Postavljena zastupnička pitanja na ovu temu na osnovi naše inicijative:

Miletić, Marin (MOST), 27.10.2022.

Zastupničko pitanje vezano uz postupak utvrđivanja znatnog odstupanja između uobičajenih primitaka poreznih obveznika i nastalih izdataka za nabavljenu imovinu i utrošena sredstva za potrošnju temeljem članka 89. Zakona o porezu na dohodak

Pavić, Željko (Nezavisni) , 28.10.2022.

Zastupničko pitanje vezano uz provođenje Zakona o porezu na dohodak i komentar aktualne političke situacije

Dakle, do sada smo morali dobiti odgovore na ova pitanja!

(usput: svega 10 % pitanja ministarstva odgovore na vrijeme, a 10 % NIKADA!)

Sažetak

Zakon o porezu na dohodak, čl. 88:

„(1) Radi pravilnog utvrđivanja obveze poreza na dohodak i drugih poreza, Porezna uprava je dužna tijekom poreznog razdoblja uspoređivati podatke ...
(4) ... Porezna uprava je obvezna ustrojiti evidencije o imovini poreznih obveznika”

Pravilnik o porezu na dohodak, čl. 94:

„(3) Evidencija o osobnoj imovini poreznih obveznika i drugih fizičkih osoba sadrži podatke o imovini tih osoba u tuzemstvu i u inozemstvu, a osobito:
... 6. o iznosu gotovine u domaćoj i stranoj valuti iznad 100.000,00 kn”

Ako se Porezna drži propisa, kako to da nije imala podatke o uplatama na račun Dane Škugora

(navodno 1000 uplata po 400.000 kn kroz skoro dvije godine!)?

ZAKLJUČAK: Prijedlozi ZRIN

1. Jasno propisati što se točno smatra „znatnim odstupanjima“ stečene imovine od izvora sredstava za stjecanje (ZoPD čl 89/10), odnosno Opći porezni zakon
2. Uspostava sustava za automatsko pronalaženje i kontrolu takvih odstupanja
3. Mjesečna objava javnih izvješća Porezne uprave o broju i iznosima:
 - a) stjecanja imovine koja ukazuju na „znatna odstupanja“ u odnosu na izvore sredstava
 - b) pokrenutih i riješenih postupaka, kategorizirano po ishodu
4. Ukidanje sudačkih i dužnosničkih imovinskih kartica, te umjesto toga objavljivanje podataka neposredno iz evidencija Porezne uprave
5. Konkretni prijedlog će se u roku 8 dana dostaviti ministru financija
6. Mogući rok za implementaciju predloženog sustava je tri mjeseca

